

**BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI INTEGRATSION TA'LIMGA JALB QILISHNING
AHAMIYATI**

Maxkamova Dilafruz Aliyevna

QDPI Boshlang'ich ta'lom metodikasi kafedrası mudiri

Muxammadaliyeva Muborakxon Asqarali Qizi

Qo'qon davlat pedagogika instituti talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini integratsion ta'limga jalb qilishning ahamiyati va uning ta'lim jarayonidagi samaradorligi yoritilgan. Integratsion ta'lim orqali o'quvchilarda tizimlashgan fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, fanlararo bog'liqlikni ta'minlash va ta'lim jarayonini innovatsion shakllarda tashkil qilishning afzalliklari ko'rsatib berilgan. Mazkur yondashuvning bolalarning bilim darajasini oshirish va mustaqil fikrlovchi avlodni shakllantirishdagi o'rni keng ko'lamda tahlil qilingan.

Kalit so'zlar. Integratsion ta'lim, boshlang'ich sinf, fanlararo bog'liqlik, tizimlashgan fikrlash, ta'lim samaradorligi, innovatsion pedagogika.

Yurtimizda taraqqiyot yo'lida yuksak maqsadlarni belgilash jarayonida ta'lim-tarbiya masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ilm-fan sohasidagi uzluksiz va yaxlit tizim farzandning tug'ilishidan boshlab, voyaga yetguniga qadar uning shaxsiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. 2023-yil 30-aprelda referendum orqali tasdiqlangan yangi tahrirdagi Konstitutsiya ta'lim olish huquqining muhimligini yanada yuksaltirdi. Bu ta'lim tizimining inson kapitalini shakllantirishdagi beqiyos o'rnini yana bir bor tasdiqlaydi.

Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar jamiyat hayotini ta'limiy muhit bilan uyg'unlashtirishga, zamon talablariga javob bera oladigan va mustaqil fikrlovchi avlodni tarbiyalashga qaratilgan. Shu nuqtayi nazardan, integratsion ta'lim tizimi an'anaviy ta'limga nisbatan samaraliroq ekani ko'zga tashlanadi. Integratsion ta'limning asosiy maqsadi — o'quvchilar bilim olish jarayonidan maksimal pozitiv natijalar olishga erishishdir.

Integratsion ta'limning mohiyati

Integratsion ta'lim o'quvchilarning dunyo haqidagi tasavvurlarini kengaytirish, murakkab olamni yaxlit dinamik manzara sifatida ko'ra olish qobiliyatini shakllantirish, shuningdek, pedagogik jarayonning innovatsion shakllarini joriy qilish imkoniyatini beradi. Bu ta'lim shakli orqali:

- O'quvchilarning tizimlashgan fikrlash qobiliyati rivojlanadi;
- "Tabiat-inson" tizimidagi bilimlar o'zlashtiriladi;
- Dars samaradorligi va bilim darajasi ortadi.

Boshlang'ich sinf darslarida integratsion ta'limning qo'llanilishi fanlararo bog'liqlikni ta'minlab, o'quvchilarning bilim olish jarayonini tezlashtiradi. Masalan:

Matematika: arifmetika, algebra va geometriya elementlarini texnologik ta'lim bilan bog'lash orqali o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini oshiradi.

O'qish va tabiatshunoslik: tabiatshunoslik darslarida o'quvchilar o'qish orqali tabiat haqida ko'proq ma'lumot olishadi.

Tasviriy san'at va texnologiya: o'quvchilar san'at va texnologiya asosida ijodkorlik va amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Bu tizim orqali fanlararo bog'liqlik yanada kuchayadi va bilimlar yaxlit bir tizim sifatida o'zlashtiriladi.

Integratsion ta'limni joriy etishda quyidagilarni hisobga olish lozim:

1. Fanlararo bog'liqlikni aniqlash.
2. Integratsiyalash uchun mos darslarni tanlash.

3. Metodik yondashuvlarni ishlab chiqish.

Bu jarayonda o'qituvchi o'quvchilarni qiziqitira oladigan, ularning bilim va ko'nikmalarini yaxlit tarzda rivojlantira oladigan usullarni tanlashi lozim.

Integratsiyalashgan darslar:

- O'quvchilarni bilimni amaliyot bilan bog'lashga o'rgatadi;
- Tabiat va jamiyat qonuniyatlarini teran anglash imkonini yaratadi;
- Fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirib, mustaqil qaror qabul qilishni osonlashtiradi.

Xulosa. Integratsion ta'lim jarayonida fanlar o'zaro uyg'unlashgan holda o'rgatiladi, natijada o'quvchilar bilim va ko'nikmalarni yaxlit shaklda egallaydi. Bu tizim jamiyatning zamonaviy talablariga javob beradigan, keng fikrlovchi va yetuk shaxslarni shakllantirish uchun mustahkam poydevor hisoblanadi. Shu sababli, integratsion ta'limni joriy etish va rivojlantirish mamlakatimiz ta'lim tizimining eng ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (2023-yilgi yangi tahrir).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasidagi islohotlarga oid farmon va qarorlari.
3. K.D. Ushinskiy. Pedagogika asoslari – Moskva, 2020.
4. Vygotskiy, L.S. Psixologik rivojlanish nazariyasi – Moskva, 2019.
5. Hasanboyeva O., Sharipov X. Pedagogik texnologiyalar – Toshkent, 2021.
6. Maxkamova D.A. Methodical provision of vocational guidance of students in secondary schools // Galaxy . №8. 2022. 434-440 b. (13.00.00. № 30) Impact Factor (SJIF 2022:7.718)
7. Maxkamova D.A. Methodological provision of directing students to profession in high schools // Semiconductor Optoelectronics, vol.42, No. 02(2023). -P. 1308-1313. <https://internationaljournals.co.in/index.php/giirj/article/view/4780>
8. Maxkamova D.A. Technology of pedagogical-psychological and social aspects of student's professional orientation // ISSN 1308-5581, International Journal of Early Childhood Special Education. Vol 14, Issue 08 2022. -P. 707-711. https://www.int-jecse.net/article/TECHNOLOGY+OF+PEDAGOGICAL-PSYCHOLOGICAL+AND+SOCIAL+ASPECTS+OF+STUDENT%25E2%2580%2599S+PROFESSION+AL+ORIENTATION_1446/?download=true&format=pdf
9. Maxkamova D.A. The essence of vocational guidance of secondary school students and the integration of didactic resources in the classroom (on the case of teaching the subject of technology) // ISSN 2581-4230, Modern didactic career guidance resources. Vol 8, Issue 11, of JournalNX – A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal, Nov 2022. -P. 232-234.